

## Anonimizirana verzija

Prijevod

C-35/22 - 1

**Predmet C-35/22**

**Zahtjev za prethodnu odluku**

**Datum podnošenja:**

17. siječnja 2022.

**Sud koji upućuje zahtjev:**

Audiencia Provincial de Málaga (Španjolska)

**Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:**

14. prosinca 2021.

**Žalitelj:**

Cajasur Banco, S. A.

**Druge stranke u žalbenom postupku:**

JO

IM

---

**SECCION N.º 6 DE LA AUDIENCIA PROVINCIAL DE**

**MÁLAGA (ODJEL BR. 6 PROVINCISKOG SUDA U MÁLAGI,  
ŠPANJOLSKA)**

[omissis]

[omissis] [podaci o sudu koji upućuje zahtjev te strankama i njihovim  
zastupnicima]

## I. OKOLNOSTI SPORA

**PRVO:** U presudi od 2. ožujka 2020. koju je donio Juzgado de Primera Instancia 18 bis de Málaga (Prvostupanjski sud br. 18.bis u Málaga, Španjolska) u postupku [omissis] odlučeno je sljedeće:

„S obzirom na navedeno, **PRIHVATITI** se tužba koju su podnijele osobe IM i JO [omissis] radi **PROGLAŠAVANJA NIŠTAVOSTI OPĆIH UGOVORNIH UVJETA** i **POTRAŽIVANJA IZNOSA**, protiv institucije CAJASUR BANCO, S. A., **DRUŠTVA S JEDNIM ČLANOM**, [omissis] i slijedom toga odlučuje se:

– **PROGLAŠAVA SE NIŠTAVOM** „odredba o troškovima“ iz akta o **HIPOTEKARNOM ZAJMU** koji veže stranke, osobito peta odredba u pogledu troškova koji se prebacuju na teret hipotekarnog jamstva.

– Tuženiku **SE NALAŽE** da tužitelju **ISPLATI IZNOS** od 488,69 eura na ime javnobilježničkih troškova (50 % prvotno zahtijevanog iznosa), troška posredovanja (50 % prvotno zahtijevanog iznosa), 100 % iznosa troškova upisa u zemljišne knjige, bez administrativnih pristojbi, sve u skladu s navedenim uvjetima, uvećan za zakonske kamate iz članka 1896. Códiga Civil (Građanski zakonik), odnosno, kamate od datuma plaćanja, i ne dovodeći u pitanje odredbe članka 576. Leya 1/2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil (Zakon 1/2000 od 7. siječnja o građanskom postupku; u daljnjem tekstu: LEC 1/2000).

– Tuženiku **SE NALAŽE** da **UKLONI** spomenutu ugovornu odredbu u navedenom obliku.

– **PROGLAŠAVA SE** da navedeni ugovor u preostalom dijelu ostaje na snazi.

– Tuženiku **SE NALAŽE** snošenje **TROŠKOVA**.”

**DRUGO:** Vijećanje, glasanje i odlučivanje o žalbi koja je podnesena protiv navedene presude zakazano je za 8. veljače 2022.

**TREĆE:** Navedena žalba odnosi se isključivo na donošenje izreke presude u odnosu na nalaganje snošenja troškova tuženiku na temelju članka 395. LEC-a 1/2000.

**ČETVRTO:** Stranke su prethodno pozvane da se očituju o mogućnosti upućivanja zahtjeva za prethodnu odluku Sudu Europske unije, s obzirom na nedavnu sudsku praksu Tribunala Supremo (Vrhovni sud, Španjolska) koja se očituje, među ostalim, u presudi Sale de lo Civil, sección primera, Tribunala Supremo (Građanski odjel br. 1 Vrhovnog suda) od 8. lipnja 2021. (ROJ: STS 2295/2021), presudi Tribunala Supremo (Vrhovni sud) od 22. rujna 2021. (ROJ:STS 3421/2021) i presudi Tribunala Supremo (Vrhovni sud) od 22. rujna 2021. (ROJ:STS 3413/2021).

**PETO:** [omissis] [sud koji upućuje zahtjev odlučuje uputiti predmetni zahtjev za prethodnu odluku]

## II. PRAVNA OSNOVA

### Prvo: Određenje predmeta žalbe

- 1 Predmetni postupak temelji se na proglašenoj ništavosti zbog nepoštenosti odredbe (odredbe o troškovima) iz akta o zajmu s hipotekarnim jamstvom koji veže stranke, pri čemu je jedna od njih (zajmoprimac) potrošač, pa se stoga primjenjuju Direktiva 93/13/EEZ te Real Decreto Legislativo 1/2007, de 16 de noviembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias (Kraljevska zakonodavna uredba 1/2007 od 16. studenoga o potvrdi pročišćenog teksta Općeg zakona o zaštiti potrošača i korisnika i ostalih dopunskih zakona) i Ley 7/1998, de 13 de abril, sobre condiciones generales de la contratación (Zakon 7/1998 od 13. travnja o općim ugovornim uvjetima).
- 2 Nakon što je potrošač podnio tužbu, tuženik je priznao zahtjev, iako su se iznosi navedeni u njemu razlikovali od konkretnih iznosa koji su kasnije prihvaćeni. Drugim riječima, time se djelomično priznaje nepoštenost izračunatih iznosa, ali ne u potpunosti. U presudi se navode to priznanje i ti iznosi koje je tuženik priznao.
- 3 Međutim, u pobijanoj se presudi tuženiku naložilo snošenje troškova jer se, unatoč priznanju zahtjeva, smatralo da je riječ o znatnom prihvaćanju zahtjeva.
- 4 Člankom 395. LEC-a 1/2000, kojim se uređuje predmetni postupak u Španjolskoj, određuje se sljedeće:

Članak 395. Snošenje troškova u slučaju priznanja zahtjeva

1. Ako tuženik prihvati tužbu prije nego što na nju odgovori, ne nalaže se snošenje troškova osim ako sud uz odgovarajuće obrazloženje ne utvrdi da tuženik postupa u zloj vjeri.

U svakom slučaju, smatra se da postoji zla vjera ako je prije podnošenja tužbe tuženiku podnesen vjerodostojan i obrazložen zahtjev za plaćanje, ako je pokrenut postupak mirenja ili je protiv tuženika podnesen zahtjev za mirenje.

2. Ako se zahtjev prizna nakon odgovora na tužbu, primjenjuje se stavak 1. prethodnog članka.

### Drugo: Nedavna sudska praksa Tribunala Supremo (Vrhovni sud) u Španjolskoj

- 5 Kad je riječ o području priznanja zahtjeva u pogledu konkretnih pitanja koja se odnose na opće uvjete potrošačkih ugovora, španjolski Tribunal Supremo

(Vrhovni sud) odlučivao je nedavno o njima u sljedećim presudama: u presudi Sale de lo Civil, sección primera, Tribunal Supremo (Građansko vijeće br. 1 Vrhovnog suda) od 8. lipnja 2021. (ROJ: STS 2295/2021), presudi Tribunal Supremo (Vrhovni sud) od 22. rujna 2021. (ROJ:STS 3421/2021) i presudi Tribunal Supremo (Vrhovni sud) od 22. rujna 2021. (ROJ: STS 3413/2021).

- 6 U prvoj presudi, donesenoj 8. lipnja 2021., riječ je o slučaju nalažanja snošenja troškova u slučaju priznanja zahtjeva kojem je prethodilo podnošenje zahtjeva tuženiku (članak 395. stavak 1. Građanskog zakonika) i upućuje se na presudu br. 131/2021 samog Tribunal Supremo (Vrhovni sud) od 9. ožujka. Na temelju tumačenja slučaja koje polazi od toga da je prethodni zahtjev podnesen financijskoj instituciji, ali je tužba podnesena prije isteka roka koji se navodi u zahtjevu i toga da je financijska institucija naknadno prihvatila tužbu, smatra da članak 395. LEC-a 1/2000 treba tumačiti na način da tuženik ne postupa u zloj vjeri i da mu se stoga ne treba naložiti snošenje troškova.
- 7 U drugoj presudi, od 22. rujna 2021., navodi se sudska praksa primjenjiva na slučaj iz članka 395. na jednak način kao i u ostalim presudama o kojima je ovdje riječ:

„Kao što se to navodi u presudi ovog suda br. 131/2021 od 9. ožujka, jedan od ciljeva navedene odredbe jest poticanje izvansudskog rješavanja sporova. Budući da se potiče mogućeg tužitelja da pronade rješenje spora bez obraćanja sudovima, u slučaju da je spor pokušao riješiti izvansudski prije podnošenja tužbe i nije dobio zadovoljavajuć odgovor na svoj zahtjev, ako stranka s kojom vodi spor prihvati tužbu, smatra se da je djelovala u zloj vjeri i nalaže joj se snošenje troškova. Ako se pak tužba podnese a da se prije toga ne pokuša pronaći izvansudsko rješenje podnošenjem „vjerodostojnog i obrazloženog zahtjeva“, pokretanjem postupka mirenja ili podnošenjem zahtjeva za mirenje, postoji rizik snošenja vlastitih troškova ako tuženik prihvati tužbu prije nego što na nju odgovori, jer se u zakonu, radi poticanja priznanja zahtjeva (koje ubrzava rješavanje sporova i omogućuje sudstvu da ne usmjerava sredstva na sporove u kojima ona nisu potrebna), tuženika koji prizna zahtjev i pritom ne djeluje u zloj vjeri oslobađa snošenja troškova. Tako se također potiče mogućeg tuženika da spor riješi izvansudski, jer će mu se - ako ne odgovori na izvansudski zahtjev koji mu je podnio budući tužitelj, pa on bude morao podnijeti tužbu sudu, i tuženik prihvati tužbu - naložiti snošenje troškova zbog ocjene da je postupao u zloj vjeri.

4. – Članak 395. stavak 1. LEC-a 1/2000, koji je primjenjiv *ratione temporis*, ne protivi se pravu Unije, čak ni kad se primjenjuje na sporove o nepoštenim odredbama. Načelo zaštite potrošača, čiji je jedan aspekt djelotvornost zaštite od nepoštenih odredbi koja proizlazi iz Direktive 93/13/EZZ, treba uskladiti s drugim načelima prava Europske unije, kao što je načelo osiguravanja dobrog sudovanja, koje je nužno za djelotvornost načela vladavine prava, jednog od temelja pravnog poretka Europske unije.

5. – Jedan od aspekata tog načela dobrog sudovanja jest nastojanje da se sredstva sudova, koja su uvijek ograničena, upotrijebe za rješavanje predmeta u kojima je neizbježno donijeti sudsku odluku jer nije moguće pronaći izvansudsko rješenje. Na taj način predmeti koji se mogu riješiti

izvansudski neće oduzimati vrijeme i sredstva koja treba usmjeriti na druge predmete u kojima je nužno sudjelovanje sudbene vlasti. 6. – Osim toga, to ide i u korist potrošača jer je vođenje postupka spor, skup i rizičan način rješavanja spora u kojem se našao (istek roka, prekluzija, itd.). 7. – Ti razlozi objašnjavaju odluku koju je donijela Europska unija u pogledu poticanja izvansudskog rješavanja sporova, uključujući potrošačke sporove, koja se odražava u propisima kao što su Uredba (EU) br. 524/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o online rješavanju potrošačkih sporova ili Direktiva 2013/11/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova.”

- 8 U navedenoj se presudi jasno objašnjava da, ako se tužba podnese a da se prije toga ne pokuša pronaći izvansudsko rješenje podnošenjem „vjerodostojnog i obrazloženog zahtjeva”, pokretanjem postupka mirenja ili podnošenjem zahtjeva za mirenje, postoji rizik snošenja vlastitih troškova ako tuženik prihvati tužbu prije nego što na nju odgovori. Drugim riječima, snošenje troškova u postupku određuje se u slučaju priznanja zahtjeva na sljedeći način: 1. Ako je banci podnesen zahtjev, a ona ne odgovori, u slučaju tužbe može joj se naložiti snošenje troškova postupka pritužbe. 2. Ako je banci podnesen zahtjev, ali joj nije ostavljeno dovoljno vremena da odgovori, ne nalaže se snošenje troškova postupka nakon pritužbe. 3. Ako banci nije podnesen zahtjev, nego se tužba podnese izravno, snošenje troškova tog postupka pritužbe ne nalaže se ako banka prihvati tužbu.
- 9 U trećoj od navedenih presuda konsolidira se navedeni sustav.

### **Treće: Ocjena Vijeća i pitanja koja valja uputiti**

- 10 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da je ustaljena sudska praksa španjolskog Tribunala Supremo (Vrhovni sud) da se u slučajevima općih ugovornih uvjeta naloži snošenje troškova tuženiku (financijskoj instituciji) ako postoji prethodni izvansudski zahtjev podnesen navedenoj instituciji. U skladu s tim, ako postoji prethodni zahtjev, a financijska institucija ne ponudi rješenje te se kasnije podnese tužba sudu, treba joj naložiti snošenje troškova i ako financijska institucija prihvati tužbu. No ako ne postoji prethodni zahtjev, a financijska institucija nakon sudske postupka prihvati tužbu, ne nalaže joj se snošenje troškova jer nije postupala u zloj vjeri.
- 11 Prethodno navedeno moglo bi ponajprije utjecati na pravo na djelotvoran pravni lijek (članak 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (2000/C-364/01)) jer se pravo na traženje naknade štete i njezinu potpunu isplatu uvjetuje prethodnim obveznim izvansudskim postupanjem. Stoga potrošač, kako bi primio potpunu naknadu štete, prije toga nužno mora djelovati izvansudski, pri čemu ne može izravno pokrenuti sudski postupak jer mu u slučaju priznanja zahtjeva neće biti plaćeni njegovi troškovi, čak i ako je riječ o nepoštenim odredbama koje nisu obvezujuće. Kao što je to istaknuo Sud (predmet C-243/08, Pannon GSM, točka 28.), neobvezujuća priroda ne može ovisiti o tome je li se potrošač pozvao

na nepoštenost određene ugovorne odredbe ili pobijao njezinu valjanosti ni o tome kad je to učinio, što je Sud potvrdio kad je presudio da „[...] članak 6. stavak 1. Direktive treba tumačiti na način da nepoštena ugovorna odredba ne obvezuje potrošača i da u tom pogledu nije potrebno da ju je potrošač prethodno uspješno pobijao”.

- 12 Ponuđeno tumačenje moglo bi na jednak način utjecati na pravo na potpunu naknadu štete potrošaču jer ga nužno obvezuje da podnese prethodni izvansudski zahtjev kako bi bio siguran da će mu ona biti isplaćena (članak 6. stavak 1. Direktive 93/13/EEZ). U navedenoj presudi Tribunala Supremo (Vrhovni sud) od 8. lipnja 2021. navodi se sljedeće: „Zahtjev da je potrošač prethodno podnio izvansudski zahtjev pod uvjetima i u rokovima koji primatelju omogućuju da ponudi zadovoljavajuć odgovor kako potrošač, u slučaju da tuženik prihvati tužbu, ne bi morao sam snositi vlastite troškove ne predstavlja neproporcionalnu prepreku djelotvornosti Direktive 93/13/EEZ i osobito potrošačevoj mogućnosti da ne bude obvezan nepoštenom odredbom a da ne mora snositi troškove svojeg odvjetnika i branitelja, jer, s obzirom na to da je riječ o zahtjevu koji je lako ispuniti, u praksi ne onemogućuje ili pretjerano otežava ostvarivanje prava koja se potrošaču dodjeljuju Direktivom”.
- 13 Na prethodno navedeno utječe činjenica da je Tribunal Supremo (Vrhovni sud) ispitivanu odredbu već proglasio ništavom u svojoj presudi od 23. prosinca 2015., i iako je u svojoj sudskoj praksi posljedice takve ništavosti definirao postupno, ona je u pogledu njih barem djelomično ustaljena već nekoliko godina (na primjer, da banka mora snositi ukupne troškove upisa u zemljišne knjige i polovinu naknade javnog bilježnika). Stoga stav zajmodavaca nije usmjeren nadoknađivanju štete potrošaču zbog odredbe za koju je poznato da je ništava, nego čekanju da se zbog nje podnese tužba (s posljedičnim plaćanjem naknada odvjetniku i branitelju) i priznanju zahtjeva, zbog čega ne moraju platiti troškove postupka jer ne postoji prethodni zahtjev. To bi ponovno bilo protivno načelu potpune naknade štete iz presude Suda od 21. prosinca 2016., u kojoj se utvrđuje da „[i]z prethodnih razmatranja proizlazi da članak 6. stavak 1. Direktive 93/13 treba tumačiti na način da ugovornu odredbu koja je proglašena nepoštenom valja smatrati, u načelu, kao da nikada nije postojala, tako da ne može imati učinak u odnosu na potrošača. Prema tome, sudsko utvrđenje nepoštenosti takve odredbe mora, u načelu, imati za posljedicu ponovnu uspostavu pravne i činjenične situacije potrošača u kojoj bi se nalazio da navedene odredbe nije bilo.”
- 14 Treba pojasniti da se u skladu s pravilom nacionalnog prava, prethodno navedenim člankom 395. LEC-a 1/2000, smatra da postoji zla vjera ako je tuženiku prije podnošenja tužbe podnesen vjerodostojan i obrazložen zahtjev za plaćanje, ali da to ne podrazumijeva da druga tuženikova postupanja ne mogu dovesti do zle vjere, poput toga da tuženik zna za nepoštenost odredbe i ne zauzme proaktivan stav radi uklanjanja njezinih posljedica i zadovoljavanja potrošača, nego čeka da potrošač podnese tužbu, svjestan da zbog nepostojanja izvansudskog zahtjeva neće morati platiti postupovne troškove. Ili čak čeka da se

podnese izvansudski zahtjev kako bi se ispravilo nepošteno stanje do kojeg je dovela odredba za koju se zna da je ništava.

15 [omissis]

[omissis] [doslovan prijepis prethodnih pitanja koja se navode u nastavku]

**ODLUČUJE SE SUDU EUROPSKE UNIJE UPUTITI ZAHTJEV ZA PRETHODNU ODLUKU sa sljedećim pitanjima:**

**1. Protivi li se pravu na djelotvoran pravni lijek i članku 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima to da se od potrošača zahtijeva da je prije sudskog postupka podnio prethodni izvansudski zahtjev kako bi proglašenje određenog općeg ugovornog uvjeta ništavim zbog nepoštenosti proizvelo sve učinke u pogledu naknade štete (uključujući troškove sudskog postupka) svojstvene navedenoj ništavosti, u skladu s člankom 6. stavkom 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima?**

**2. Je li u skladu s pravom na potpunu naknadu štete i djelotvornost prava Europske unije te člankom 6. stavkom 1. navedene direktive to da se utvrdi kriterij za snošenje troškova (uključujući sudske troškove) koji ovisi o postojanju prethodnog izvansudskog zahtjeva koji je potrošač podnio financijskoj instituciji radi uklanjanja navedene odredbe?**

[omissis]

[omissis] [prekid nacionalnog postupka i završni postupovni izrazi]